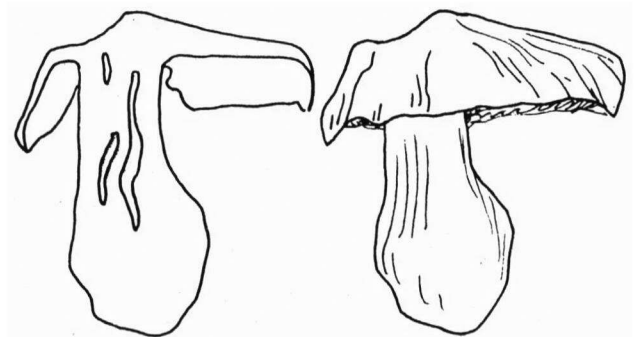

IEPEN EN PADDESTOELEN

De aanleiding voor dit korte artikel is de eerste vindplaats in Friesland van de Zilverige Satijnzwam *Enteloma saundersii* - Fr./Sacc. in een straat met iepen in Leeuwarden.

De Zilverige Satijnzwam is één van de eerste in het jaar verschijnende plaatjeszwammen. In de afgelopen zachte winters van 1989 en 1990 is hij tweemaal achter elkaar begin februari gevonden. Een twintigtal vruchtlichamen kwamen in mijn tuin in de Ibisstraat te Leeuwarden onder de klei te voorschijn. De afstand van de dichtstbijzijnde Iep was tien meter.

Zilverige satijnzwam

Doordat er in de winter niet veel naar paddestoelen gekeken wordt is het voorkomen van deze soort in ons land vermoedelijk ondergewaardeerd. Tot nu toe is er in Nederland een klein tiental waarnemingen van deze paddestoel bekend.

Opmerkelijk is het feit dat deze paddestoel zijn hoed al spreidt voordat hij uit de grond komt. Meestal is de hoed boven de grond dan ook met brokken klei bedekt. De hoed kan 3 tot 11 cm groot worden met een duidelijke umbo (= bobbel op de hoed). De kleuren kunnen variëren van vuilwit bij jonge exemplaren tot en met grijsbruin. Jonge hoeden bezitten bovendien zilverkleurige vezels. De plaatjes lopen af en zijn rose-paars. De steel is onregelmatig met een stevige verdikking naar onderen. Opvallend is de wit-grijze kleur en de in de lengte lopende vezels. De smaak en de reuk (zoals van veel satijnzwammen) is sterk melig.

Een andere paddestoel bij iepen is de Slanke voorjaarssatijnzwam *Enteloma aprile*. Deze soort verschijnt in de loop van de lente en groeit in iepenbosjes op wat zandige grond. Deze soort is veel slanker en lichter van kleur. (zie afbeelding in R. Philips, blz. 116).

Als parasiet kan in de herfst op de stam van oude Iepen de Iepenzwam *Lyophyllum ulmarium*

groeien. Via wonden dringt deze zwam door in het hout. De hoed is 6-25 cm, geelachtig met soms donkerder vlekjes. De wittige plaatjes zijn aan de steel gehecht en staan dicht op elkaar. Ze kunnen soms wel 3 à 4 meter hoog zitten. De geur is ranzig. In Friesland en Groningen komt zij plaatselijk talrijk voor.

Ik verwacht dat er meer groeiplaatsen van de Zilverige Satijnzwam in Friesland te vinden zijn dan alleen in mijn tuin. Mogelijk dat de lezers van Twirre vanaf januari eens uit kunnen kijken naar deze satijnzwam bij Iepen. Ook in waarnemingen van de Iepenzwam ben ik geïnteresseerd.

Literatuur

Philips R.. Paddestoelen en schimmels van West-Europa, Amsterdam 1981.

E. Weeda e.a.. Nederlandse Oecologische Flora, deel I, Amsterdam 1985.

C. Bas e.a.. Flora Agaricina Neerlandica, Rotterdam 1988.

Herman Sieben, Ibisstraat 15, 8916 BG Leeuwarden, 058-156010 (thuis)/890463 (werk)